

УДК 1430460 (043.2)

Бабич Н.М.,

Національний авіаційний університет, Київ

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Світове співтовариство визнає волонтерський рух способом збереження та зміцнення загальнолюдських цінностей, реалізації прав і обов'язків громадян, особистісного зростання шляхом усвідомлення людського потенціалу.

У Всесвітній Декларації Волонтерства відзначається, що волонтерська діяльність становить фундамент громадянського суспільства, привносячи в життя людей потребу в мирі, свободі, безпеці та справедливості. Важливого значення, особливо в кризові періоди суспільного буття, набуває волонтерська діяльність, спрямована на зняття соціальної наруги шляхом підтримки найбільш знедолених категорій населення.

Волонтерський рух – добровільна діяльність, яка здійснюється фізичними особами на засадах неприбутковості, без заробітної плати, заради добробуту та процвітання суспільства в цілому. Людину, яка добровільно надає соціальну допомогу та послуги інвалідам, хворим, особам і соціальним групам, що опинилися в не простій життєвій ситуації, називають волонтером.

Волонтери відіграють різносторонню роль в розвитку та добробуті країн. В рамках національних програм і програм ООН сприяють розвитку гуманітарної допомоги, технічного співробітництва, пропаганди прав людини, демократії та миру.

Волонтери не отримують матеріальної допомоги у вигляді заробітної плати, але вони мають дещо інше – розвиток власних здібностей, моральне задоволення, відчуття власної необхідності тим, кому необхідна допомога, відчуття, що вони приносять користь, отримують нові певні знання. Скільки в світі волонтерів, стільки і мотивів безкоштовної роботи.

Згідно із даними дослідження «Волонтерський рух в Україні», підготовленого GfK Ukraine на замовлення ООН в Україні, громадяни України надають великого значення волонтерському руху в розвитку суспільних процесів: 62% визнають роль волонтерів у змінах останнього року; 85% вважають, що волонтерський рух допомагає зміцненню миру; 81% схильні вважати волонтерський рух обов'язковою складовою громадянського суспільства. Експерти вказують, що майже 1/4 українців (23%) мали досвід волонтерства, із них 9% почали займатись волонтерством протягом останнього

**II Міжнародна науково-практична конференція
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ**

року. Основним напрямком діяльності волонтерів у 2014 р. стала допомога українській армії та пораненим – цим займалися 70% волонтерів.

До подій, що сталися в Україні у 2014 р., найбільш актуальними напрямками діяльності волонтерів були допомога соціально незахищеним групам населення та благоустрій громадського простору.

Результати соціологічних досліджень також свідчать про те, що український волонтерський рух у 2014 р. за масштабом поширення став безпрецедентним виявом громадської самоорганізації.

Зростання активності волонтерського руху було обумовлене двома основними факторами: внутрішньополітичною кризою, що призвела до розбалансування системи державного управління, дефіциту якісних управлінських рішень, браку ресурсних можливостей, та зовнішньою агресією, яка поглибила дисбаланс між здатністю держави ефективно виконувати свої функції та забезпеченням основних потреб громадян. Кризові процеси в країні та зовнішні впливи поставили під загрозу існування України як національної держави, що було сприйнято громадянами як особистий виклик, загрозу їх самоідентифікації.

Основними законодавчими актами, що регулюють діяльність волонтерського руху в Україні є Закони України «Про волонтерську діяльність», «Про громадські об'єднання» та «Про благодійну діяльність та благодійні організації». У зв'язку із дестабілізацією ситуації на Півдні та Сході України у 2014р. корекція законодавчого поля, що регулює волонтерську діяльність є вкрай нагальною. Так, 8 квітня 2014 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення матеріально-фінансового забезпечення обороноздатності держави». Відповідні зміни були внесені до законів «Про оборону України», «Про Збройні Сили України», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про гуманітарну допомогу», «Про благодійну діяльність та благодійні організації». Вищезазначені заходи знайшли підтримку серед волонтерської спільноти, однак вони, на нашу думку, є недостатніми для підготовки відповідного системного законодавчого поля, адже базовим нормативним актом, що регулює діяльність волонтерських організацій, є Закон України «Про волонтерську діяльність» 2011 року, яким не передбачена участь волонтерів у подіях, аналогічних тим, які розгорнулися в Україні, починаючи з грудня 2013 р. Відзначимо також, що Закон України «Про волонтерську діяльність» неодноразово проходив експертну оцінку, яка вказувала на його недоліки. Було підготовлено три законопроекти: «Про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» (щодо розвитку громадянського суспільства в Україні та підтримки волонтерського руху)» від 5 листопада 2013 р. (№3549), «Про внесення змін до деяких законів

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

України (щодо волонтерської діяльності)» від 14 листопада 2013 р. (№ 3549-1) та «Про внесення змін до деяких законів України (щодо волонтерської діяльності)» від 4 липня 2014 р. (№3549-ІП), що містили пропозиції щодо удосконалення чинного закону про волонтерську діяльність. Тому, враховуючи існуючі законодавчі напрацювання експертного середовища, депутатського корпусу та нові умови для діяльності волонтерів, Закон України «Про волонтерську діяльність» потребує внесення змін та доповнень.

У 2014 р. волонтерський рух в Україні за масштабом поширення став показовим виявом громадської самоорганізації. За умов розбалансування системи державного управління, браку ресурсних можливостей та зовнішньої агресії волонтерські організації виконують функції держави із забезпечення силових структур та постраждалих громадян в ході збройного протистояння. Вирішальну роль у цьому процесі відіграє патріотичний підйом в українському суспільстві, що призвів до появи безпрецедентної кількості волонтерів й жертводавців. Прийняття системного законодавства, спрямованого на врегулювання благодійної та волонтерської діяльності, безумовно, створює умови для розвитку якісно нового рівня цієї діяльності та взаємодії волонтерів взаємодії з органами державної влади.

Отже, сьогоденні волонтерський рух має глобальний характер. Волонтерська діяльність як прояв милосердя і доброчинності буде існувати доти, доки існує потреба людей у тій чи іншій допомозі та обмежена державна участь у задоволенні потреб своїх громадян, їхній соціальній підтримці.

Волонтерську роботу, треба вдосконалювати, адже волонтери це саме ті люди, які завжди будуть безкорисливо допомагати своєму суспільству ,не дивлячись ні на що.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Капська А. Й. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах [Текст] / за ред. А. Й. Капської. – К., 2001. – 140 с.
2. Волонтерство: poradnik dla organizatora wolonterskiego ruchu [Текст] / укл. Лях Т. Л., авт. кол.: О. В. Безпалько, Н. В. Заверіко, І. Д. Зверєва, Н. В. Зимовець та ін. – К. : ВГЦ «Волонтер», 2001. – 176 с.
3. Вайналоха Р. Х. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку [Текст] / Р. Х. Вайнола, А. Й. Капська, Н. М. Комарова. – К. : Академпрес, 2002. – 467с.

*Науковий керівник: Новікова Н.С,
ст.викл.*